

سفیر ارمنستان در ایران: ایروان هیچ‌گونه مسیری در خاک خود به کشور ثالثی نمی‌دهد

سفیر ارمنستان در ایران با بیان اینکه آذربایجان مرتباً درباره ایده به‌اصطلاح کریدور زنگزور سخن می‌گوید که هیچ سند امضاشده‌ای در این ارتباط بین طرفین وجود ندارد، گفت: طرف ارمنستانی بارها اعلام کرده که هیچ‌گونه مسیری در خاک خود به هیچ کشوری نخواهد داد.

به گزارش آران نیوز به نقل از تسنیم، آرسن آواکیان، سفیر ارمنستان در ایران که اولین سال مأموریت خود در کشورمان را سپری کرده است، با اشاره به وضعیت خاص منطقه طی دو سال گذشته و پس از جنگ 44 روزه قره باغ، بر همکاری تهران و ایروان در این خصوص برای عبور از این مرحله تأکید کرد.

در گفتگو با سفیر ارمنستان، آخرین وضعیت روابط دو کشور، وضعیت منطقه قفقاز جنوبی و نیز روند مذاکرات صلح بین ارمنستان با جمهوری آذربایجان و ترکیه را مورد بررسی قرار دادیم که حاصل آن از نظر خوانندگان می‌گذرد. چالش‌های مشترک ایران و ارمنستان، تعمیق روابط دوجانبه را حیاتی تر کرده است.

تسنیم: روابط ارمنستان و ایران طی 2 سال گذشته بعد از جنگ قره باغ در بعد سیاسی و اقتصادی چگونه دنبال می‌شود؟

آواکیان: روابط بین ارمنستان و ایران در 30 سال گذشته از استقلال ارمنستان با توجه به پیوندهای دیرینه دو کشور و نیز منافع مشترک و فرصت‌های همکاری، یکی از اولویت‌های سیاست خارجی ارمنستان بوده است.

تحولات صورت گرفته در بازه زمانی اخیر از جمله جنگ 44 روزه سال 2020 در قراباغ و بکارگیری سازمان‌های تروریستی از سوی ترکیه و آذربایجان در آن، چالش‌های مشترک به سوی ایران و ارمنستان را بیش از پیش عیان و تعمیق بیش از پیش روابط دو کشور را در راستای تأمین ثبات و امنیت منطقه حیاتی تر می‌سازد.

با عنایت به مراتب فوق و نیز اراده سیاسی دولت‌های ارمنستان و ایران در جهت توسعه همکاری‌ها، بویژه در بازه زمانی اخیر، وارد مرحله نوینی از توسعه روابط در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و غیره شده‌اند که گواه صادق آن، چهار دیدار انجام شده بین نخست‌وزیر ارمنستان و رئیس‌جمهور ایران در سال جاری است.

مقدمات کار ایجاد سرکنسولگری ارمنستان در تبریز در حال انجام است
تسنیم: بعد از گشایش کنسولگری ایران در قاپان، برنامه شما برای اقدام مشابه چیست؟
آواکیان: گشایش سرکنسولگری ایران در قاپان و متقابلاً گشایش سرکنسولگری ارمنستان در تبریز قبلاً مورد بررسی قرار گرفته و نیز در سال 2007 یادداشت تفاهمی بین طرفین به امضاء رسیده است.

به هر حال این موضوع در 2 سال اخیر وارد مرحله عمل شد. گشایش سرکنسولگری ایران در قاپان صراحتاً تأکیدی است بر اهمیت راهبردی استان سیونیک ارمنستان از لحاظ تأمین مسیر ارتباطی زمینی بین ارمنستان و ایران.

پیرو این منطق و استدلال، طرف ارمنستانی علاقمند است تا در شهر تبریز مرکز استان آذربایجان شرقی سرکنسولگری تأسیس کند که در این ارتباط امور مقدماتی در حال انجام است. در ارتباط با روابط تجاری - اقتصادی با ایران، شهر تبریز با عنایت به امکانات اقتصادی، تولیدی و لجستیکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بنابر این در سایه تلاش مشترک دولت‌های ارمنستان و ایران، امکان توسعه مسیر هزاران ساله مرزی ارمنستان و ایران که رهبر انقلاب اسلامی نیز در بیاناتشان بدان اشاره کرده‌اند، فراهم می‌شود. مطالعات درباره سود مسیر ترانزیت شمال - جنوب، برای همکاران گرجی ما علاقه مندی بیشتری برای حضور ایجاد می‌کند.

تسنیم: با توجه به حضور گرجستان در مسیر ترانزیت شمال & جنوب، چه اقداماتی برای همراهی تفلیس با این طرح داشته‌اید؟

آواکیان: از نظر جغرافیایی، گرجستان جایگاه بسیار مهمی در تحقق کریدور خلیج فارس - دریای سیاه دارد. نظر ما این است که فعالیتهای پی‌گیرانه برای بهره‌برداری از کریدور، مطالعات درباره سود اقتصادی احتمالی، افزایش علاقمندی کشورهای اروپایی و آسیایی نسبت به این طرح آینده‌نگر، برای همکاران گرجی ما هم علاقمندی بیشتری ایجاد خواهد کرد. آن هم با عنایت به اینکه با

بهره برداری از این طرح، حجم حمل و نقل کالا از بنادر گرجستان به سمت کشورهای آسیایی و بالعکس بطور محسوسی افزایش خواهد یافت.

انتقال 2 - 3 روزه کالا از بندر چابهار به گرجستان با ایجاد ترانزیت شمال - جنوب دولت ارمنستان در حال حاضر احداث شاهراه شمال & جنوب را در دست اجرا دارد که بنا به ارزیابی کارشناسان، پس از اتمام آن، حمل بار از چابهار، بندر عباس و دیگر بنادر جنوبی ایران به بنادر گرجستان در دریای سیاه و در آینده ادامه آن به اروپا در مدت 2 تا 3 روز امکان پذیر خواهد بود.

ارمنستان به نوبه خود فعالیت‌هایش با همکاران گرجی را برای مشارکت آنان در طرح خلیج فارس- دریای سیاه ادامه می‌دهد.

تسنیم: مذاکرات با طرف آذری درباره مفاد آتش بس و مسائلی از قبیل وضعیت حقوقی & سیاسی قره باغ و نیز اتصال منطقه نخجوان به جمهوری آذربایجان چگونه پیش می‌رود؟ آوآکیان: طرف ارمنستانی بارها اعلام کرده که آماده است تا با آذربایجان پیمان صلح امضا و روند تعیین و علامت گذاری خطوط مرزی را آغاز کند.

در ماه‌های اخیر نیز موضوع ملاقات‌های نخست وزیر ارمنستان و رئیس جمهور آذربایجان با حضور میانجیگران بین‌المللی، در فرمت‌های مختلف، بررسی این طرح بوده است. توصیه صریحی از سوی جامعه بین‌المللی برای حرکت به سوی استقرار صلح وجود دارد، اما آذربایجان همواره به جای تحقق و اجرایی کردن توافقات بدست آمده، در هر دیداری اقدام به ایجاد دسیسه‌ای جدید می‌کند. در نتیجه این دسایس از ماه می 2021 اراضی قابل ملاحظه‌ای در داخل مرزهای تحت حاکمیت جمهوری ارمنستان اشغال شده است.

نمونه دیگری از این نوع سیاست تجاوزگرانه، تهاجم گسترده انجام شده در تاریخ 13 و 14 ماه سپتامبر سال جاری بود که در جریان آن مناطق مسکونی بسیاری بمباران و گلوله باران شدند، نیروهای مسلح آذربایجان بطور غیرقانونی قسمت‌هایی از اراضی واقع در استان‌های سیونیک و گغارکونیک جمهوری ارمنستان را اشغال و تهدید مستقیم و بالقوه‌ای برای شهرهای ارمنستان و زیرساخت‌های شهری ایجاد کردند.

علی‌اف ارمنستان را تهدید صریح نظامی می‌کند. مضاف بر این، در تاریخ هشتم نوامبر سال جاری، اظهارات رئیس جمهور آذربایجان در شهر "شوشی" اهداف تهاجمی آذربایجان را عیان ساختند. نام بردن از برخی شهرهای ارمنستان به عنوان اهداف قرار گرفته در تیررس نیروهای نظامی جمهوری آذربایجان معنی دیگری جز تهدید صریح برای تهاجم آتی علیه استان سیونیک نمی‌تواند داشته باشد.

اینگونه رفتارها نه تنها برای ارمنستان بلکه برای ثبات کل منطقه تهدیدی جدی محسوب می‌شود. جمهوری آذربایجان سیاست خصمانه خود علیه ارمنیان قراباغ را از طریق تهدیدهای متوالی ساکنان به موازات عملیات نظامی در مناطق تحت کنترل واحدهای نظامی روسیه ادامه می‌دهد. طرف ارمنستانی بارها تاکید کرده که برای حل مناقشه قراباغ کوهستانی تامین حقوق و امنیت ارمنیان ساکن در آنجا شرط اصلی و زیربنایی است.

هیچ‌گونه سند امضا شده‌ای بین ارمنستان و آذربایجان درباره به اصلاح کریدور زنگزور وجود ندارد تسنیم: در خصوص اختلاف در منطقه مغری، خواسته آذربایجان چیست و علت مخالفت شما چیست؟

آوآکیان: با کمال تاسف باید اعلام کنم که آذربایجان مرتباً درباره ایده به اصطلاح کریدور زنگزور سخن می‌گوید که هیچ‌گونه سند امضا شده‌ای در این ارتباط بین طرفین وجود ندارد. طرف ارمنستانی بارها اعلام کرده که هیچ‌گونه مسیری در خاک خود به هیچ کشور ثالثی نخواهد داد و هیچ‌گونه تعهدی در این ارتباط به عهده نگرفته است.

ارمنستان به تعهدات خود که در بیانیه سه جانبه امضا شده در نهم نوامبر سال 2020 مبنی بر تامین ارتباط امن زمینی بین مناطق غربی آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان پایبند است.

با این هدف در برخی از نقاط مرزی بین ارمنستان و جمهوری آذربایجان گذرگاه‌های مرزی ایجاد شده و همانگونه که نخست وزیر ارمنستان اعلام کرده، شهروندان آذربایجان اینک نیز می‌توانند برای تردد به نخجوان و بالعکس از این مسیرها استفاده کنند. در عین حال هر چند ارمنستان چنین تعهدی ندارد، ولی اعلام آمادگی کرده تا موضوع امکان احداث مسیرهای جاده‌ای و ریلی جدید را مورد بررسی قرار دهد. اما در این راستا برخی پیشنهادات ارائه شده بوسیله طرف ارمنستانی از سوی آذربایجان با سعی در ارتباط دادن آن با گذرگاه لاجین رد شده است. در این ارتباط باید تاکید کرد، سوای اینکه استفاده از گذرگاه لاجین در بیانیه سه جانبه صراحتاً مورد توافق قرار گرفته است، آن

تنها راه ارتباطی و حیاتی قراباغ کوهستانی با جهان خارج است که بدون آن قراباغ در محاصره کامل قرار خواهد گرفت.

بنابر این ارتباط دادن این گذرگاه با مسیرهای ارتباطی مناطق غربی آذربایجان با نخجوان به هیچ عنوان صحیح و عقلانی نیست. تصور می‌کنم که این موضوع امکانات فراوانی نیز برای ارمنستان و ایران فراهم خواهد کرد.

تسنیم: موضع روسیه درباره اختلافات موجود بین باکو و ایروان درباره قره باغ و نقاط اتصالی چیست و چرا وزیر امور خارجه ارمنستان خواستار موضع صریح مسکو در این خصوص شده است؟ آواکیان: رهبریت سیاسی ارمنستان بویژه شخص نیکول پاشینیان، نخست وزیر ارمنستان در اظهارات خود به اهمیت نقش روسیه در حل مناقشه قراباغ از جمله موضوع تامین امنیت ارامنه ساکن در قراباغ بوسیله نیروهای حافظ صلح روسیه اشاره و تاکید کرده است.

در عین حال رسماً اعلام شده که ارمنستان از پیشنهادات ارائه شده از سوی روسیه در آگوست سال جاری که می‌تواند اساس مذاکرات آتی عادی سازی روابط بین ارمنستان و آذربایجان باشد، حمایت می‌کند.

ارمنستان پیشنهاد تمدید حضور نیروهای حافظ صلح روس در قره باغ را داده است جمهوری ارمنستان همچنین پیشنهاد کرده که مدت حضور نیروهای حافظ صلح در قره باغ تمدید شود و نیز انتظار دارد که این واحدهای نظامی رسالت و مأموریت خود را در راستای تامین امنیت ارامنه ساکن در قره باغ بطور کامل انجام دهد.

تسنیم: عادی سازی روابط با ترکیه چطور پیش می‌رود و آیا دور بعدی، میزبان، یکی از دو کشور خواهد بود یا همچنان کشور ثالث است؟

آواکیان: در حال حاضر بین نمایندگان ویژه در مورد تاریخ و محل مذاکرات هیچگونه توافقی وجود ندارد. پیرو توافقات بدست آمده بین نمایندگان ویژه و به دستور رهبران دو کشور نشست کارگروه مشترک ارمنستان و ترکیه با دستور کار بررسی امور مقدماتی برای گشودن مرز برای شهروندان کشورهای ثالث و برقراری حمل و نقل هوایی بار در منطقه مرزی دو کشور برگزار شده است. اجرایی شدن این توافقات می‌تواند نیرو و سرعت جدیدی به روند عادی سازی وارد سازد.

تسنیم: ارتباطی بین عادی سازی روابط ترکیه-ارمنستان با مسائل آذربایجان و ارمنستان وجود دارد؟

آواکیان: به نظر می‌رسد که این‌ها فرایندهای جداگانه‌ای باشند و نباید عادی سازی روابط بین ارمنستان و ترکیه را به روابط با آذربایجان مرتبط کرد.

طرف ارمنستانی آماده است تا پایان سال قرارداد صلح را امضا کند.

تسنیم: سیر تحولات در قفقاز جنوبی را چگونه ارزیابی می‌کنید و آیا اختلافات با آذربایجان تا پیش از پایان سال مرتفع خواهد شد؟

آواکیان: اقدام اساسی برای رسیدن به صلح را توقف اقدامات خصمانه آذربایجان علیه ارمنستان و بازگشت به فرایند گفتگوهای صلح با هدف امضاء قرار داد صلح می‌دانیم.

رفتار طرف ارمنستانی در این زمینه بیش از پیش سازنده بوده و همواره پیشنهادات انعطاف پذیری برای حل مسائل ارائه کرده است. در عین حال باید صراحتاً تاکید کرد که در نتیجه یورش نیروهای نظامی آذربایجان در ماه می 2021، نوامبر سال 2021 و سپتامبر سال 2022 تمامیت ارضی شناخته شده بین المللی ارمنستان مورد تعرض قرار گرفته که باید به حالت پیشین برگردانده شود.

لازم به ذکر است که در پایان نشست چهارجانبه چهارم نوامبر سال 2022 در شهر پراگ بیانیه‌ای صادر شده که در آن ارمنستان و آذربایجان بر تعهد خود نسبت به آیین نامه سازمان ملل و بیانیه 1991 آلمانی تاکید کرده اند. اسنادی که بر اساس آن‌ها هر دو کشور حاکمیت و تمامیت ارضی یکدیگر را که پایه و اساس تشکیل کمیسیون‌هایی برای تهیه طرح تعیین خطوط مرزی و قرارداد صلح است به رسمیت می‌شناسند.

طرف ارمنستانی در عالی ترین سطح خود بارها اعلام کرده که آماده و علاقمند است تا پایان سال قرارداد صلح را امضا کند. مانده تا طرف آذربایجانی نیز در این ارتباط، از خود اراده سیاسی نشان دهد. امیدواریم با تلاش در راستای رسیدن به صلح واقعی بتوانیم به نتایج مثبتی دست پیدا کنیم.